

ความเข้าใจในการอ่านวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

โดยใช้การจัดการเรียนการสอนด้วยเทคนิคแผนผังความคิด

Comprehensive Ability of Mathayomsuksa 3 Students

in Thai Literature Using Mind Mapping Technique

สุวัฒนา มั่นภาวนา^{*}, สุทธาภา โชติประดิษฐ์[†], ปริญญา ทองสอน[‡]

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนเรียนและหลังเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนด้วยเทคนิคแผนผังความคิด และศึกษาเจตคติของนักเรียนหลังจากที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนด้วยเทคนิคแผนผังความคิดกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอัสสัมชัญศรีราชา ตำบลสุรศักดิ์ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ปีการศึกษา 2560 1 ห้องเรียน จำนวน 50 คน ที่ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนการสอน 10 แผน แบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยด้วยเทคนิคแผนผังความคิดก่อนเรียนและหลังเรียน และแบบวัดเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาไทย วิเคราะห์ข้อมูลโดยการทดสอบค่าที (t -test Dependent Sample) ผลการเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านวรรณคดีไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนด้วยเทคนิคแผนผังความคิดหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ เจตคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนด้วยเทคนิคแผนผังความคิดอยู่ในระดับเจตคติระดับดี

คำสำคัญ

การอ่านวรรณคดีไทย การจัดการเรียนการสอนภาษาไทยด้วยเทคนิคแผนผังความคิด

Abstract

The purpose of this research were to compare the comprehensive reading skill after learning classic Thai literature with a mind mapping technique of mathayomsuksa 3 students, and also study the student's attitudes towards studying reading classic Thai literature with a mind mapping technique. The sample was a class of 50 students from mathayomsuksa 3 in academic year of 2017, at Assumption College, Surasak, Sriracha, Chonburi, selected by

^{*} ปริญญาโท หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยบูรพา

[†] สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

[‡] ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

cluster random sampling. The research instruments consisted of 10 lesson plans, a pretest and a posttest of reading classic Thai literature with a mind mapping technique, and attitude test towards learning the classic Thai literature with a mind mapping technique. The data were analyzed by mean, standard deviation and *t*-test dependent sample. The posttest scores of mathayomsuksa 3 student after learning with Thai literature comprehensive reading using mind mapping technique, was higher than the pretest results at the significance level of .01. The attitude of mathayomsuksa 3 student towards the teaching using mind mapping technique was at “good” level.

Keywords: Reading Classic Thai Literature, Teaching with Mind Mapping Technique

บทนำ

ภาษาไทยเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการติดต่อสื่อสารของคนไทย และเป็นวิชาพื้นฐานของการศึกษาที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในการเรียนรู้วิชาต่าง ๆ สามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นปัจจุบันอันจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนไทยในชาติให้ดียิ่งขึ้น เพราะได้ใช้ภาษาในการศึกษาค้นคว้าจากตำราวิชาการต่าง ๆ ภาษาไทยจึงมีความสำคัญและควรมีการปลูกฝังให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการใช้ภาษาทั้งด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนอย่างมีประสิทธิภาพ วรรณคดีไทยเป็นส่วนหนึ่งของภาษาไทยที่ทำให้ได้เรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมที่เป็นมรดกตกทอดกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษ เป็นเครื่องมือให้เห็นความเจริญในยุคต่าง ๆ ช่วยให้ความรู้ถึงศิลปวัฒนธรรม การสรรหาถ้อยคำทั้งร้อยแก้วและร้อยกรองมาใช้ได้อย่างเหมาะสมจะทำให้เกิดความไพเราะทางภาษา ให้คุณค่าด้านต่าง ๆ ของวรรณศิลป์ครูผู้สอนวรรณคดีจึงควรตระหนักสอนให้ผู้เรียนได้อ่านจนเกิดสุนทรียภาพทางภาษา ดังพระราชดำรัสของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เล่ม 4 (2534, หน้า 123) ความว่า “การสนใจศึกษาวรรณคดีและกวีนิพนธ์ อันเป็นศิลปะสมบัติที่สำคัญของชาติที่บรรพบุรุษของเราได้อุตสาหกรรมสร้างสรรค์ขึ้นด้วยอัจฉริยภาพอันสูงย่อมจะอำนวยผลให้แก่ผู้ใฝ่ศึกษาทั้งในปัจจุบันและในอนาคต กล่าวคือ เป็นสิ่งที่ช่วยเสริมสร้างภูมิปัญญาให้ความรู้ทั้งในอดีตและในปัจจุบัน ให้ความเพลิดเพลินเป็นการพัฒนาจิตใจและให้คติธรรมในการดำเนินชีวิต”

จากการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอัสสัมชัญศรีราชา พบว่าการจัดการเรียนการสอนของครู การถ่ายทอดเนื้อหาในห้องเรียนเน้นตำราเป็นสำคัญทำให้ผู้เรียนขาดประสบการณ์ การคิดวิเคราะห์ การสอนเน้นครูเป็นศูนย์กลางให้ผู้เรียนจดจำจึงส่งผลทำให้ผู้เรียนสรุปเนื้อหาด้วยการประมวลผลความคิดของตนเองได้น้อย เพราะครูเป็นผู้สรุปบทเรียนให้ ผู้เรียนไม่เกิดแรงจูงใจเพราะครูขาดการเสริมแรงทำให้ไม่อยากเรียน รวมไปถึงการมีปฏิสัมพันธ์ทำให้เกิดช่องว่างระหว่างครูกับผู้เรียน ผู้เรียนไม่กล้าซักถามคำถามที่สงสัยหรือแสดงความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนควรให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง เช่น กิจกรรมการค้นคว้า การอภิปราย การวิเคราะห์และการวิจารณ์ซึ่งเป็นกิจกรรมที่เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม การสอนวรรณคดียังคงประสบปัญหาหลายประการ ครูมักจะมีมุมมองเน้นในการสอนคำศัพท์และเนื้อหา

ของวรรณคดี มากกว่าการพัฒนาความคิดของผู้เรียนให้จับใจความ วิเคราะห์ วิวิจารณ์ ซึ่งหากไม่ตั้งใจเรียนก็จะจำไม่ได้ การเรียนการสอนดังกล่าวล้วนไม่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เกิดความเข้าใจ ตรงกันข้ามทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่าย ฉะนั้นเพื่อให้การสอนวรรณคดีเป็นไปตามหลักการที่เหมาะสม ครูจะต้องสอนเนื้อหาวรรณคดีให้มีความสัมพันธ์กับตัวชีวิตที่หลักสูตรกำหนด ต้องมีการอ่านแล้วจับใจความ คิดวิเคราะห์ วิวิจารณ์ เพื่อให้เกิดสุนทรียภาพทางภาษา กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดทักษะและความสามารถในการเรียน ปัจจุบันสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ เน้นเรื่องการอ่านคิดวิเคราะห์ ดีความ ซึ่งถ้าผู้เรียนไม่ชอบอ่านเนื้อหา ก็จะทำให้ผลการประเมินไม่ได้ประสิทธิภาพ จากการรายงานผลทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขั้นพื้นฐานของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอัสสัมชัญศรีราชา กลุ่มสาระภาษาไทยในแต่ละสาระการเรียนรู้ ปีการศึกษา 2559 พบว่าผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน), 2559,) มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าในระดับประเทศ ร้อยละ 50 โดยเฉพาะสาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม มีคะแนนเฉลี่ย 34.72 และสาระที่ 1 การอ่าน มีคะแนนเฉลี่ย 45.52 ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์ ยังไม่เป็นที่พึงพอใจตามที่โรงเรียนกำหนด อันเนื่องมาจากสาเหตุที่ผู้เรียนยังไม่เห็นความสำคัญในการอ่านคำถามเนื้อหารายละเอียดที่อยู่ในคำถามโดยเฉพาะเนื้อหาที่มีข้อความยาวมาก ๆ ยังไม่สามารถวิเคราะห์ แยกแยะ หรือหาคำตอบได้ หากผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ในวิชาภาษาไทยต่ำย่อมส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้วิชาอื่น ๆ จึงมีความจำเป็นต้องพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาวรรณคดีและวรรณกรรม และการอ่านของผู้เรียน

การจัดการเรียนการสอนความเข้าใจในการอ่านวรรณคดีไทยด้วยเทคนิคแผนผังความคิดเป็นวิธีการสอนที่นำเอาทฤษฎีที่เกี่ยวกับสมองมาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุดโดยเฉพาะในเรื่องของการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสามารถกระตุ้นความคิด สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนการทำแผนผังความคิดที่สรุปเนื้อหาสาระจากบทเรียน เป็นการแสดงถึงการเชื่อมโยงแนวคิดของผู้เขียนแผนผังนั้นได้อย่างเป็นรูปธรรม สามารถวิเคราะห์ แยกแยะเนื้อหา โดยเชื่อมโยงใจความหลัก ใจความรองและใจความย่อย ทั้งนี้ยังสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมการอ่าน การฟัง การคิดวิเคราะห์อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการสอนอ่านลักษณะนี้มุ่งให้ผู้เรียนเข้าใจในเนื้อหาของวรรณคดีไทย ได้ง่าย ดังที่สุนี กล้าหาญ (2558, 120) ได้ศึกษาผลการเรียนรู้วรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่สอนโดยใช้เทคนิคแผนภาพความคิดกับเทคนิคซีไออาชีพพบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยโดยใช้เทคนิคแผนภาพความคิดหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยโดยใช้เทคนิคซีไออาชีพหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยโดยใช้เทคนิคแผนภาพความคิดกับเทคนิคซีไออาชีพไม่แตกต่างกัน 4) เจตคติต่อการเรียนวรรณคดีไทยโดยใช้เทคนิคแผนภาพความคิดกับเทคนิคซีไออาชีพไม่แตกต่างกัน กล่าวได้ว่าเทคนิคแผนผังความคิดเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มีความเหมาะสมในการเรียนรู้วรรณคดีซึ่งเป็นการส่งเสริมความคิดของผู้เรียนให้เป็นรูปธรรม ให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างประเด็นต่าง ๆ ของข้อมูลเป็นการเชื่อมโยงการเรียนรู้ของผู้เขียน และสามารถนำไปส่งเสริมการอ่าน สามารถนำมาใช้พัฒนาทางภาษาได้โดยตรงทั้ง 4 ด้านคือ ฟัง พูด อ่าน และเขียนโดยเฉพาะ

ด้านการอ่านที่จะส่งผลทำให้นักเรียนจับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ และส่งผลให้การเรียนและการสอนมีผลสัมฤทธิ์ที่สูงขึ้น

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจจัดการเรียนการสอนภาษาไทยด้วยเทคนิคแผนผังความคิดเพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านวรรณคดีไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 วิธีการใช้เทคนิคแผนผังความคิดที่เหมาะสมกับการอ่านวรรณคดีไทยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น รวมทั้งยังเป็นประโยชน์กับครูผู้สอนภาษาไทยคนอื่น ๆ ที่จะได้นำไปปรับใช้ในโอกาสต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านวรรณคดีไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนเรียนและหลังเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนด้วยเทคนิคแผนผังความคิด
2. เพื่อศึกษาเจตคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนด้วยเทคนิคแผนผังความคิด

สมมุติฐานการวิจัย

ความเข้าใจในการอ่านวรรณคดีไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนด้วยเทคนิคแผนผังความคิด หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

วิธีการดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. แผนการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยด้วยเทคนิคแผนผังความคิด ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 10 แผน
2. แบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านวรรณคดีไทย มีลักษณะเป็นข้อสอบปรนัย จำนวน 2 ฉบับ ฉบับละ 20 ข้อ เป็นแบบทดสอบก่อนเรียน 1 ฉบับ และแบบทดสอบหลังเรียน 1 ฉบับ
3. แบบวัดเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งได้จากแบบวัดเจตคติชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ

การดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Quasi - experimental research design) จากกลุ่มตัวอย่าง 1 กลุ่ม วัดผลก่อนและหลังการทดลอง เป็นแบบแผนการวิจัยชนิด One group pretest - posttest design ซึ่งมีรูปแบบการวิจัยดังนี้ (ชูศรี วงศ์รัตน์และองอาจ นัยพัฒน์, 2551, 42)

ทดสอบก่อนเรียน	ทดลอง	ทดสอบหลังเรียน
T₁	X	T₂

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแผนการเรียนการสอน ที่ตรวจสอบคุณภาพแล้วไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนกับกลุ่มนักเรียนตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอัสสัมชัญศรีราชา จังหวัดชลบุรี ที่กำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2560 จำนวน 50 คน โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยตนเอง ใช้เวลาทั้งสิ้น 20 คาบเรียน มีขั้นตอน ดังนี้

1. ชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจจุดประสงค์ และบทบาทหน้าที่ของนักเรียนในระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
2. ทดสอบก่อนเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดความเข้าใจในการวรรณคดีไทย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นฉบับที่ 1 (Pretest) จำนวน 20 ข้อ ใช้เวลาในการสอบ 30 นาที
3. ดำเนินการจัดการเรียนการสอนกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยตนเองตามแผนการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 10 แผน ใช้เวลา 2 สัปดาห์ ๆ ละ 5 วัน วันละ 2 คาบเรียน ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการทดลองด้วยตนเอง
4. บันทึกคะแนนผลการเรียนรู้จากการทำกิจกรรมตามแผนการเรียนการสอนแต่ละแผนเพื่อศึกษาความก้าวหน้าของนักเรียนแต่ละคนจากแผนผังความคิด
5. เมื่อเสร็จสิ้นการทดลอง ทดสอบหลังเรียนโดยใช้แบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านวรรณคดีไทย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นฉบับที่ 1 (Posttest) จำนวน 20 ข้อ ใช้เวลาในการสอบ 30 นาที และแบบวัดเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาไทย จำนวน 20 ข้อ ใช้เวลาในการทำ 20 นาที บันทึกผลการทดสอบของนักเรียนแต่ละคนไว้เป็นคะแนนทดสอบหลังเรียนสำหรับวิเคราะห์ข้อมูล
6. นำคะแนนที่เก็บรวบรวมข้อมูลได้จากการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนมาวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์โดยนำข้อมูลที่ได้จากการทดลอง ความเข้าใจในการอ่านวรรณคดีไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนด้วยเทคนิคแผนผังความคิด ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ดังนี้

1. วิเคราะห์ผลการทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้ค่าสถิติ t -test แบบ Dependent Sample (ลัวัน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538, 104)

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง ความเข้าใจในการอ่านวรรณคดีไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การจัดการเรียนการสอนด้วยเทคนิคแผนผังความคิดสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ความเข้าใจในการอ่านวรรณคดีไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนด้วยเทคนิคแผนผังความคิดหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การจัดการเรียนการสอนด้วยเทคนิคแผนผังความคิด ดังปรากฏในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การจัดการเรียนการสอนด้วยเทคนิคแผนผังความคิด

การทดสอบ	N	คะแนนเต็ม	\bar{X}	SD.	t	p
ก่อนเรียน	50	20	12.240	2.026		
หลังเรียน	50	20	16.440	1.763	-10.447	.000

** $p < .01$

จากตารางนี้ พบว่าความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การจัดการเรียนการสอนด้วยเทคนิคแผนผังความคิด จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 50 คน ก่อนเรียนได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 12.240 หลังเรียนได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 16.440 และจากการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยคะแนนที่ ปรากฏว่าค่าเฉลี่ยคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการทดสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($p < .01$) แสดงว่าคะแนนเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

2. เจตคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนด้วยเทคนิคแผนผังความคิด อยู่ในระดับเจตคติระดับดี

ผู้วิจัย วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การจัดการเรียนการสอนด้วยเทคนิคแผนผังความคิด ดังปรากฏในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนเจตคติ ของนักเรียนที่มีต่อการเรียน วิชาภาษาไทย หลังจากที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนด้วยเทคนิคแผนผังความคิด

(N = 50)

ข้อที่	ข้อความ	\bar{X}	SD.	ระดับเจตคติ
1.	นักเรียนรักและศรัทธาต่อครูผู้สอนวิชาภาษาไทย	4.66	0.48	ดีมาก
2.	นักเรียนรักในวรรณคดีไทย	4.00	0.61	ดี
3.	นักเรียนสนุก และมีความสุขเมื่อได้เรียนวรรณคดีไทยอย่าง คร่ำว ๆ ได้เป็นอย่างดี	4.20	0.57	ดี
4.	นักเรียนเข้าใจเรื่องราววรรณคดีไทยที่เรียนมากขึ้น	4.58	0.57	ดีมาก
5.	นักเรียนได้รับความรู้จากคำศัพท์ คำนายก จากวรรณคดีไทย มากขึ้น	4.24	0.62	ดี
6.	นักเรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญของวรรณคดีไทยมากขึ้น	4.36	0.66	ดี
7.	นักเรียนได้รับการพัฒนาทักษะทั้ง 4 ด้าน หลังจบกิจกรรม การเรียนการสอนวรรณคดีไทย	4.42	0.54	ดี
8.	นักเรียนสามารถนำความรู้จากการเรียนวรรณคดีไทย ไปใช้บูรณาการในวิชาอื่น ๆ ได้	3.94	0.65	ดี
9.	นักเรียนศึกษาวรรณคดีไทยแล้วทำให้รู้สึกมีความภาคภูมิใจ ในความเป็นไทย	4.52	0.58	ดีมาก
10.	นักเรียนสามารถนำตัวอย่างการใช้ชีวิตหรือข้อคิดในวรรณคดี ไทย มาใช้ในชีวิตประจำวันได้	4.44	0.67	ดี
11.	นักเรียนคิดว่าการอ่านวรรณคดีไทยทำให้พัฒนาด้านการคิด วิเคราะห์มากขึ้น	4.46	0.58	ดี
12.	นักเรียนคิดว่ากิจกรรมการเรียนการสอนวรรณคดีไทย ที่ครูนำมาใช้มีความน่าสนใจและเข้าใจง่าย	4.42	0.67	ดี
13.	นักเรียนคิดว่า กิจกรรมการเรียนการสอนวรรณคดีไทย ที่ครูนำมาใช้ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น	4.38	0.64	ดี
14.	นักเรียนคิดว่า กิจกรรมการเรียนการสอนวรรณคดีไทย ที่ครูนำมาใช้ทำให้นักเรียนได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็น ในการทำงานกลุ่ม	4.48	0.65	ดี
15.	นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำแผนผังความคิดร่วมกับผู้อื่นได้ อย่างมีความสุข	4.32	0.65	ดี

ข้อที่	ข้อความ	\bar{X}	SD.	ระดับเจตคติ
16.	นักเรียนมีทักษะการทำแผนผังความคิดมากขึ้นจากการเรียนวรรณคดีไทย	4.70	0.51	ดีมาก
17.	การสอนแผนผังความคิดช่วยให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนมากขึ้น	3.98	0.59	ดี
18.	นักเรียนเห็นประโยชน์ของการเรียนการสอนรูปแบบแผนผังความคิด	4.38	0.67	ดี
19.	นักเรียนสามารถวิเคราะห์แยกแยะ รูปแบบแผนผังความคิด ประเภทต่าง ๆ ได้	4.38	0.53	ดี
20.	นักเรียนสามารถนำแผนผังความคิดไปสรุปบทเรียนในวิชาอื่น ๆ ได้ตามเนื้อหาสาระ	4.64	0.56	ดีมาก
	รวม	4.38	0.60	ดี

จากตารางนี้ พบว่าเจตคติของนักเรียนที่มีต่อการเรียนวิชาภาษาไทย หลังจากที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนด้วยเทคนิคแผนผังความคิด ได้ค่าเฉลี่ยรวม 4.38 อยู่ในระดับดี

การอภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัย ความเข้าใจในการอ่านวรรณคดีไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การจัดการเรียนการสอนด้วยเทคนิคแผนผังความคิด มีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดซึ่งสามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. ความเข้าใจในการอ่านวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยด้วยเทคนิคแผนผังความคิด พบว่า หลังเรียนมีค่าสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องมาจากนักเรียนได้รับการฝึกอ่านและเขียนแผนผังความคิดที่ได้ศึกษา โดยกระบวนการอ่านวรรณคดีไทยนักเรียนควรวิเคราะห์ควบคู่ทั้งในด้านเนื้อหาและด้านวรรณศิลป์ สอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ (Piaget, 1896 อ้างถึงใน ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2552, 25) กล่าวว่า กระบวนการทางสติปัญญา มีลักษณะการซึมซับหรือดูดซึม (Assimilation) และการปรับหรือการจัดระบบ (Accommodation) ซึ่งการซึมซับหรือดูดซึมเป็นกระบวนการทางสมองในการรับประสบการณ์เรื่องราวข้อมูลต่าง ๆ เข้ามาสะสมเก็บไว้เพื่อปรับใช้ให้เป็นประโยชน์ ทำให้นักเรียนสามารถเข้าใจทบทวนความรู้เดิมจากในและนอกบทเรียนได้อย่างหลากหลาย การเรียนในขั้นตอนนี้ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว ค้นหาคำตอบได้ด้วยตนเอง โดยอ่านเนื้อหาแล้วสามารถอธิบายความหมายของคำศัพท์ในเนื้อหาสาระที่เรียน มโนภาพของข้อความ ที่อธิบายบุคลิกลักษณะของตัวละคร การตีความบทประพันธ์ที่อภิปรายเนื้อหา

การวิจารณ์วรรณคดีโดยการอภิปรายข้อดี ข้อเสีย จุดเด่น จุดด้อยของตัวละครและสรุปใจความสำคัญจากเรื่องที่สามารถสรุปสาระสำคัญ ข้อคิด จากในเนื้อหาสาระที่เรียนในแต่แผนการเรียนการสอน ดังที่ บันลือ พุกพะวัน และณริศรา พุกพะวัน (2557, 161) กล่าวว่า iva การสอนอ่านวรรณคดีร้อยกรอง ต้องสอนให้เก็บใจความสำคัญวิธีการที่จะช่วยให้นักเรียนสามารถอ่านได้ลึกถึงแก่นวรรณคดีในด้านเนื้อหาจำเป็นต้องให้นักเรียนได้ฝึกคิดควบคู่กันไปด้วย การค้นหาและสร้างความรู้ด้วยตนเองต้องใช้กระบวนการคิดที่สร้างสรรค์ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ มะลิวัลย์ พรนิคม (2559, 131) ที่ศึกษาเรื่องการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านวรรณคดีไทย โดยใช้เทคนิค CIRC สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 พบว่ามีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.58/80.04 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนด และนักเรียนมีความสามารถในการอ่านวรรณคดีไทย หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ในการเรียนแต่ละแผนการเรียนการสอน นักเรียนสามารถเขียนแผนผังความคิดในรูปแบบต่าง ๆ โดยส่วนใหญ่ นักเรียนจะถนัดทำแผนผังความคิดตามแนวของ บุชาน การเรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนการสอนด้วยรูปแบบแผนผังความคิด ส่งผลให้นักเรียนได้เกิดกระบวนการเรียนรู้ใหม่สามารถทำแผนผังความคิดได้หลากหลายรูปแบบ เช่น แผนผังโน้ตบุ๊ก แผนผังก้างปลา แผนผังเวนน์ แผนผังเปรียบเทียบแสดงเหตุ แผนผังใยแมงมุม สอดคล้องกับทฤษฎีของเพียเจต์ (Piaget, 1972, 1-12) ที่กล่าวว่า การสร้างซึ่งองค์ความรู้ด้วยตนเองเป็นการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพราะเป็นการให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยการลงมือทำ

จากข้อค้นพบในการเรียนการสอน ชั้นตอนที่ 1 ชั้นสืบสวนทบทวนสาระ เป็นชั้นที่เสาะหาความรู้เดิมที่มีอยู่ในหรือนอกบทเรียนโดยทบทวนความรู้เดิมครูเป็นผู้กระตุ้นการเรียนรู้โดยให้นักเรียนสนทนาในเรื่องที่เกี่ยวข้องในชีวิตประจำวัน ใช้คำถามกระตุ้นให้แสดงความคิดเห็นโดยการหาคำตอบด้วยตนเอง ในแผนการเรียนการสอนที่ 1-2 อาจยังไม่กล้าแสดงความคิดเห็นแต่เมื่อเรียนรู้ในแผนการเรียนการสอนที่ 3 นักเรียนสามารถปรับตัวในการเรียนและสนทนาโต้ตอบเกี่ยวกับเรื่องที่ซักถามได้ ทำให้นักเรียนมีการอ่านค้นคว้าเพิ่มเติมและเรียนรู้ได้รวดเร็วขึ้น ชั้นตอนที่ 2 ชั้นสร้างเสริมทักษะสาระใหม่ เป็นชั้นค้นหาเนื้อหาสาระใหม่จากการเรียนและการอ่านเพื่อค้นคว้าเพิ่มเติม โดยเรียนรู้จากบทเรียน ใบความรู้ ใบงาน ครูเป็นผู้อธิบายเนื้อหาสาระใหม่เพิ่มเติมเป็นการอ่านเรื่องต่าง ๆ แล้ววิเคราะห์เนื้อหาจากสาระความรู้ที่ได้โดยใช้กลวิธีของการอ่าน เช่น การอ่านจับใจความสำคัญ วิเคราะห์ วิจัย ประเมินเรื่อง ดีความ ซึ่งในแผนการเรียนการสอนแรก ๆ นักเรียนอาจยังไม่เข้าใจแต่เมื่อให้นักเรียนฝึกกระบวนการคิดโดยใช้การทำงานแบบร่วมมือก็สามารถอ่านแล้วเข้าใจเนื้อหาจากบทเรียนได้ ชั้นตอนที่ 3 ชั้นวิเคราะห์ใจความอาไฟ เป็นชั้นหาความรู้จากการอ่านเนื้อหาสาระการเรียนรู้จากบทเรียน ทำแผนผังความคิดตามรูปแบบต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับเนื้อหาบทเรียนโดยนักเรียนลงมือปฏิบัติจากการเรียนรู้ด้วยตนเองและครูเป็นผู้ให้คำปรึกษา โดยให้นักเรียนศึกษาเนื้อหาจากบทประพันธ์ที่กำหนด ใช้ทักษะกระบวนการอ่าน ครูใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนคิด เช่น เรื่องที่อ่านเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับอะไรในเรื่องมีตัวละครใด เกิดเหตุการณ์อะไร รสของวรรณคดีที่ได้จากบทเรียน สิ่งที่น่ามาใช้ในชีวิตจริงแล้วให้นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์ว่าต้องใช้รูปแบบแผนผังความคิดใดในการสรุปบทเรียน พบว่า แผนการจัดการเรียนการสอนที่นักเรียนทำคะแนนได้มากเป็นอันดับที่ 1 ได้แก่ แผนการเรียนการสอนที่ 10 มีค่าเฉลี่ย 8.28 นักเรียนสามารถเขียนสรุปเนื้อหาสาระในรูปแบบแผนผังความคิด (Mind Map) ได้ดี จากการสอบถามนักเรียน พบว่าการ

เขียนแผนผังความคิดเป็นการรวบรวมข้อมูลที่เป็นประเด็นหัวข้อหลัก หัวข้อรอง และหัวข้อย่อยที่สามารถจับประเด็นสำคัญและสื่อออกมาง่ายที่สุด ส่วนใหญ่นักเรียนจะสรุปบทเรียนโดยใช้แผนผังความคิดในเกือบทุกเนื้อหาวิชาที่ครูให้ทำการสรุปบทเรียน นอกจากนี้การออกแบบแผนผังความคิดที่เขียนขึ้นนักเรียนได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ทำให้ผลคะแนนได้ในอันดับที่ 1 ในอันดับที่ 2 พบว่า แผนการเรียนการสอนที่ 9 มีค่าเฉลี่ย 8.22 คือแผนผังก้างปลา (Fish Bone Map) ที่นักเรียนหาสาเหตุและผลลัพธ์จากการเรียนโดยสามารถแยกประเด็นต่าง ๆ จากเรื่องได้จากการสอบถามนักเรียน พบว่า การเขียนแผนผังก้างปลาเป็นการสรุปเนื้อหาบทเรียนที่ไม่ซับซ้อนแต่ต้องเข้าใจในเนื้อหาสาระในการจับประเด็นต่าง ๆ และในการออกแบบแผนผังนักเรียนสามารถใช้จินตนาการในการสร้างสรรค์รูปแบบได้ตามที่ต้องการ อันดับที่ 3 ได้แก่ แผนการเรียนการสอนที่ 7 มีค่าเฉลี่ย 8.12 คือ แผนผังความคิดรวบยอด (Concept Mapping) เป็นการทำความเข้าใจที่ได้รับมาจากการสังเกตสื่อความหมายแสดงข้อมูลหรือเหตุการณ์ที่เหมือนหรือแตกต่างกันในกลุ่มหรือประเภทเดียวกัน รูปแบบนี้จะคล้าย ๆ กับแผนผังความคิด (Mind Map) เพียงแต่จะต้องจับประเด็นให้ถูกต้องตามเนื้อหาสาระตามการเขียนแผนผังรูปแบบนี้ ขั้นตอนที่ 4 ขึ้นเรียงร้อยอรรถรสผังใหม่ เป็นขั้นทำกิจกรรมกลุ่มทำแผนผังความคิด (ใหม่) จากสมาชิกในกลุ่มตนเองโดยมีการแบ่งกลุ่มทำงานนำความรู้ของแต่ละคนมาวิเคราะห์เป็นชิ้นงานใหม่ ครูทำหน้าที่เป็นผู้ให้คำปรึกษาซึ่งนักเรียนสามารถทำงานกลุ่มได้ตั้งแต่แผนการเรียนการสอนที่ 2 เป็นการฝึกให้นักเรียนใช้ความคิดหรือใช้ความสามารถสร้างความรู้ใหม่ที่สอดคล้องกับความรู้เดิม ขั้นตอนที่ 5 ขึ้นอรรถาธิบายความพาทิ เป็นขั้นนำเสนอผลงานกลุ่มโดยแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียนสุดท้ายร่วมกันสรุปบทเรียน บอกข้อคิด/สิ่งที่นำไปใช้ในชีวิตจริงได้ซึ่งนักเรียนทุกกลุ่มสามารถทำได้ตั้งแต่การนำเสนอตั้งแต่แผนการเรียนการสอนแรกที่มีการนำเสนอหน้าชั้นเรียน

จากการจัดการเรียนการสอนด้วยเทคนิคแผนผังความคิด ทำให้นักเรียนสรุปเนื้อหาบทเรียนได้เร็วขึ้น เพราะเป็นการนำเอาทฤษฎีที่เกี่ยวกับสมองมาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุดโดยเฉพาะในเรื่องของการเรียนรู้ที่เป็นเครื่องมือช่วยในระบบความคิดอย่างมีประสิทธิภาพ มีรูปแบบมีการจัดบันทึกที่สร้างสรรค์ให้เกิดการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงข้อมูลในเรื่องที่เรียนรู้เรื่องต่าง ๆ สอดคล้องกับทฤษฎีของออสเชล (Ausabel, 1963: 77-97 อ้างถึงใน ทิศนา แคมมณี, 2556: 68) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้จะมีความหมายแก่ผู้เรียน หากการเรียนรู้นั้นสามารถเชื่อมโยงกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่รู้มาก่อน เป็นการเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ ซึ่งสามารถเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องและการอ่านจึงมีความสำคัญต่อการเรียน หากนักเรียนได้ใช้ทักษะด้านนี้ให้เต็มความสามารถก็จะเข้าใจกับความเปลี่ยนแปลงในชีวิต และความเป็นอยู่ที่อยู่ในยุคข้อมูลข่าวสารตามทศวรรษที่สอง ที่สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง รักการอ่าน และมีนิสัยใฝ่เรียนรู้ตลอดชีวิตดังที่ จีรวณัน เพชรรัตน์ และอัมพร ทองใบ (2556, 128) ชี้ให้เห็นว่าคุณค่าและประโยชน์ของการอ่านงานประพันธ์ ส่งผลด้านจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ ได้ ข้อคิด คติเตือนใจ ภูมิปัญญาและคติชีวิตของเรื่องที่ทำ อ่าน ดังนั้นจึงสอดคล้องกับการเรียนการสอนที่ทำให้ นักเรียนมีความรู้ด้านคำศัพท์มโนภาพของข้อความ การตีความบทประพันธ์ การวิจารณ์วรรณคดี และการจับใจความสำคัญจากเรื่องโดยการสื่อออกมาในรูปแบบแผนผังความคิด

ผู้วิจัยได้ใช้วรรณคดีเพื่อช่วยเพิ่มทักษะในด้านการอ่านประเภทร้อยกรอง โดยการอ่านทั้งด้านเนื้อหา และด้านวรรณศิลป์ ช่วยให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่านเพิ่มขึ้น เป็นการส่งเสริมนิสัยรัก การอ่าน เห็นคุณค่าของวรรณคดีไทย ซึ่งการฝึกซ้ำ ๆ จนเป็นนิสัยทำให้สามารถนำไปใช้ในการอ่านเรื่องอื่น ๆ ได้ดังที่ จีรววัฒน์ เพชรรัตน์ และอัมพร ทองใบ (2556, 37) กล่าวว่า การสร้างนิสัยรักการอ่านเป็นคุณสมบัติของมนุษย์ สามารถทำได้โดยการสร้างแรงจูงใจ สร้างโอกาส โดยเริ่มต้นจากการอ่านสิ่งที่ตนสนใจ ในการจัดการเรียนการสอนความเข้าใจในการอ่านวรรณคดีไทยด้วยเทคนิคแผนผังความคิดที่นำเอาทฤษฎีที่เกี่ยวกับสมองมาใช้ สามารถกระตุ้นความคิด สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ช่วยให้นักเรียนได้ฝึกฝนการทำแผนผังความคิดที่สรุปเนื้อหาสาระจากบทเรียน โดยสามารถวิเคราะห์ แยกแยะเนื้อหา เชื่อมโยงใจความหลัก ใจความรอง และใจความย่อย ทั้งนี้ยังสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมการอ่าน การฟัง การคิดวิเคราะห์อย่างมีประสิทธิภาพ

2. การวัดเจตคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนด้วยเทคนิค แผนผังความคิด อยู่ในระดับเจตคติระดับดี

พบว่าเจตคติที่มีต่อการเรียนวรรณคดีไทย หลังจากที่ได้รับการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยรูปแบบเทคนิคแผนผังความคิด ได้ค่าเฉลี่ยรวม 4.38 อยู่ในระดับดี โดยเจตคติข้อที่มีค่าเฉลี่ยดีมาก อันดับที่ 1 คือ นักเรียนมีทักษะการทำแผนผังความคิดมากขึ้นจากการเรียนวรรณคดีไทยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.70 โดยนักเรียนสามารถทำแผนผังความคิดในรูปแบบต่าง ๆ จากการเรียนในแต่ละเนื้อหาได้โดยแผนผังความคิดที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ แผนผังความคิด (Mind Map) อันดับ 2 แผนผังก้างปลา (Fish Bone Map) และอันดับที่ 3 แผนผังความคิดรวบยอด (Concept Mapping) จะเห็นได้จากนักเรียนมีความตั้งใจในการทำแผนผังความคิดในรูปแบบต่าง ๆ เจตคติ อันดับที่ 2 คือ นักเรียนรักและศรัทธาต่อครูผู้สอนวิชาภาษาไทยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.66 ในการเรียนการสอนครูผู้สอนจะใช้กลวิธีการสอนโดยให้นักเรียนมีอิสระในความคิด ในการสร้างองค์ความรู้ใหม่และสร้างสรรค์ผลงานของตนเอง มีความเป็นกันเอง รับฟังความคิดเห็นจากเพื่อนนักเรียน ให้นักเรียนใช้สมองทั้งสองด้านในการสร้างสรรค์ผลงานเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามเมื่อสงสัย และให้แรงเสริม โดยการชมเชย เจตคติอันดับที่ 3 คือ นักเรียนสามารถนำแผนผังความคิดไปสรุปบทเรียนในวิชาอื่น ๆ ได้ตามเนื้อหาสาระมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.64 พบว่าในการเรียนรายวิชาต่าง ๆ นักเรียนสามารถนำแผนผังความคิดไปสรุปบทเรียนในรูปแบบต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับเนื้อหาโดยแผนผังความคิด สามารถส่งเสริมกระบวนการทำงานและกระบวนการคิดที่ทำให้เกิดผลงาน ที่สร้างสรรค์และหลากหลาย ดังนั้นแผนผังความคิดที่ได้รับการฝึกฝนนักเรียนจึงนำไปใช้กับการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ

เจตคติข้อที่มีค่าเฉลี่ยดี อันดับที่ 1 คือ นักเรียนคิดว่า กิจกรรมการเรียนการสอนวรรณคดีไทย ที่ครูนำมาใช้ทำให้นักเรียนได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นในการทำงานกลุ่ม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.48 จากการสอบถามนักเรียนพบว่า การเรียนที่ให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเองและร่วมกับผู้อื่นทำให้การเรียนวรรณคดีน่าสนใจว่าการที่ครูเป็นผู้สอน เพราะนักเรียนได้ค้นคว้าหาความรู้เองมีส่วนร่วมในการเรียน อีกทั้งยังทำให้นักเรียนได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการทำชิ้นงาน ในการสอนวรรณคดีไทยต้องให้นักเรียนเข้าใจในเนื้อหาสาระ สามารถจับใจความสำคัญจากเรื่อง และนำข้อคิดไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้ อันดับที่ 2 คือ นักเรียนคิดว่า การอ่านวรรณคดีไทยทำ

ให้พัฒนาด้านการคิด วิเคราะห์มากขึ้น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.46 พบว่า การสอนอ่านเป็นการฝึกให้นักเรียนคิด วิเคราะห์เพราะในการเรียนการสอนในเนื้อหาสาระต่าง ๆ ต้องแยแยะประเด็น จับใจความสำคัญบอกข้อคิดที่อยู่ในเรื่องได้ และอันดับที่ 3 คือ นักเรียนได้รับการพัฒนาทักษะทั้ง 4 ด้านหลังจบกิจกรรมการเรียนการสอน วรรณคดีไทย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.46 วิชาภาษาไทยต้องใช้ทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียน ที่ควบคู่กันไป ในการเรียนการสอนนอกจากให้นักเรียนทำแผนผังความคิด รายบุคคลแล้วนักเรียนต้องมีการทำงานกลุ่มและนำเสนอเนื้อหาจากบทเรียนหน้าชั้นเรียนในการทำงานกลุ่มนักเรียนต้องฝึกทักษะทั้ง 4 ด้านซึ่งผลจากการใช้ทักษะนักเรียนสามารถนำไปใช้ในการเรียนรู้ในทั้งวิชาภาษาไทยและวิชาอื่น ๆ ได้ดียิ่งขึ้น

หลังจากนักเรียนได้รับการจัดการเรียนการสอนด้วยเทคนิคแผนผังความคิดแล้ว ทำให้นักเรียนมีเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยอยู่ในระดับดี เพราะเน้นการสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง และการเรียนรู้ที่เกิดจากปฏิสัมพันธ์ทางสังคมจะส่งผลให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียน เรียนได้อย่างมีความสุขตามพระราชบัญญัติการศึกษามาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. กิจกรรมการเรียนการสอนด้วยเทคนิคแผนผังความคิด ครูต้องเตรียมความพร้อมเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับบทเรียนโดยศึกษาแผนการจัดการเรียนการสอนว่าในแต่ละแผนการเรียนการสอนควรให้นักเรียนใช้แผนผังความคิดใด ต้องเน้นการใช้ทักษะด้านการอ่านควบคู่ไปกับการเขียนแผนผังความคิดเพื่อช่วยให้นักเรียนสามารถเกิดการเรียนรู้ในวรรณคดี 5 ด้าน คือ ความหมายของคำศัพท์ มโนภาพของข้อความการตีความบทประพันธ์ การวิจารณ์วรรณคดี และการจับใจความสำคัญและในการเรียนการสอนนักเรียนต้องลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ครูเป็นเพียงผู้ส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างเต็มความสามารถเพื่อให้ออกมาสร้างสรรค์ความรู้หรือผลงานออกมาได้ดี

2. ขณะดำเนินการเรียนการสอน ครูต้องมีบทบาทในการควบคุมดูแลให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่ยังไม่ค่อยเข้าใจในการทำงาน อาจมีการยกตัวอย่าง หรือเพิ่มเวลาถ้านักเรียนทำงานไม่ทันตามกำหนด เวลาอาจยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสม ให้คำปรึกษานักเรียนเป็นรายบุคคลทั้งในและนอกเวลาเรียนเพื่อให้นักเรียนเรียนได้อย่างมีความสุขเพราะการจัดการเรียนการสอนที่ไม่พบปัญหาจะทำให้นักเรียนเกิดความสนใจและตั้งใจเรียนรวมทั้งการทำงานที่ส่งผลออกมาได้ดี

3. จากการวัดเจตคติพบว่านักเรียนมีข้อเสนอแนะ คือ การนำแผนผังความคิดมาประยุกต์ในการสอน จะทำให้เกิดการคิดวิเคราะห์ และเขียนออกมาในรูปแบบที่เชื่อมโยงและการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยมีครูเป็นผู้แนะนำ และครูควรนำการสอนรูปแบบนี้มาใช้และแบ่งปันให้กับเพื่อนครูคนอื่น ๆ ในการจัดการเรียนการสอนวิชาต่าง ๆ ให้นักเรียนมีงานกลุ่มบ่อย ๆ เพื่อเป็นการฝึกความรู้ ความสามัคคีและการเรียนรู้ร่วมกัน รู้สึกสนุกกับการเรียนการสอนภาษาไทยเพราะครูเป็นกันเองเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม ให้ความรู้ต่าง ๆ ซึ่งทำให้

นักเรียนทุกคนจะเรียนภาษาไทยได้อย่างมีความสุข รวมทั้งอยากให้มีการเรียนการสอนในลักษณะนี้เข้าไปในทุกวิชา และควรแบ่งปันความรู้จากการเรียนการสอนลักษณะนี้ให้กับครูภาษาไทยคนอื่น ๆ

4. การจัดการเรียนการสอนที่เน้นการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เป็นขั้นที่นักเรียนต้องสรุปหรือสร้างแนวคิดใหม่ ดังนั้นครูควรใช้การจัดกิจกรรมที่หลากหลายและให้เวลากับนักเรียนในการพิจารณา สังเกต อภิปราย และลงมือปฏิบัติทั้งงานเดี่ยวและงานกลุ่มเพื่อให้นักเรียนสรุปหรือสร้างแนวคิดใหม่ได้อย่างสร้างสรรค์

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการวิจัยต่อในการเรียนการสอนด้วยเทคนิคแผนผังความคิด เพราะนักเรียนจะเรียนรู้วรรณคดีไทยได้อย่างรวดเร็วโดยเฉพาะความเข้าใจในการอ่านวรรณคดี

2. ควรทำการศึกษาวิจัยโดยมีการพัฒนาเรื่องความเข้าใจในการอ่านวรรณคดีไทยด้วยเทคนิคแผนผังความคิดในระดับชั้นอื่นหรือประยุกต์ใช้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ

3. ควรนำข้อเสนอแนะจากการวัดเจตคติของนักเรียนมาใช้ในการเรียนการสอนภาษาไทย หรือการวิจัยในครั้งต่อไป

4. ควรมีการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น โดยอาจเปลี่ยนการจัดการเรียนการสอนด้วยเทคนิคแผนผังความคิดเป็นรูปแบบอื่น ๆ เช่น การสอนอ่านแบบ SQ3R การอ่านวรรณคดีไทยโดยใช้เทคนิค CIRC และวิธีอื่น ๆ เป็นต้น

รายการอ้างอิง

- จิตต์นิภา ศรีไสย์. 2558. **หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย วรรณคดีและวรรณกรรมชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3**. กรุงเทพฯ: พัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.).
- จิรวัดน์ เพชรรัตน์ และ อัมพร ทองใบ. 2556. **การอ่านและการเขียนทางวิชาการ**. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. 2552. **80 นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ**. กรุงเทพฯ: บริษัท แดเน็กซ์ อินเทอร์เน็ตคอร์ปอเรชั่น.
- ชูศรี วงศ์รัตน์ และ งามอาจ นัยพัฒน์. 2551. **แบบแผนการวิจัยเชิงทดลองและสถิติวิเคราะห์**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทีศนา เขมมณี. 2556. **ศาสตร์การสอน**. พิมพ์ครั้งที่ 17. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิจสุดา อภินันทภรณ์. 2555. “วรรณคดีไทย: ทำอย่างไรให้เด็กเกิดการเรียนรู้”. **วารสารวิชาการ**, 15 (2), 3-11.
- บันลือ พฤกษ์วันและณริศราพฤกษ์วัน. 2557. **แนวพัฒนา การอ่านเร็ว- คิดเป็น**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พระราชดำรัส สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เล่ม 4**. 2547. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- มะลิวัลย์ พรนิคม. 2559). **การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านวรรณคดีไทย โดยใช้เทคนิค CIRC สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, บัณฑิตวิทยาลัย,มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2538. **เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา**. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วุฒิพงษ์ คำเนตร และคณะ. 2558. **วิธีวิทยาการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยโดยใช้บันได 5 ขั้น ของการพัฒนาผู้เรียนสู่มาตรฐานสากลในศตวรรษที่ 21 (Five Steps for Student Development)**. วันที่ค้นข้อมูล 12 มีนาคม 2561, เข้าถึงได้จาก <http://wutthiphongkhamnet.blogspot.com/>
- ศศิธร สุริยวงศ์. 2556. **การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความโดยใช้แผนผังความคิดสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศึกษานิเทศก์, กระทรวง. 2551. **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). 2559. **รายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน (O-NET)**. เข้าถึงข้อมูลวันที่ 19 เมษายน พ.ศ.2560 จาก <http://www.onetresult.niets.or.th>

- สุนี กล้าหาญ. 2558. การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้วรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่สอนโดยใช้เทคนิคแผนภาพความคิดกับเทคนิคซีไอเออาซี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- Ausubel, D.P. 1963. *The Psychology of Meaningful Verbal Learning*. New York: Gruner & Stratton.
- Buzan, Tony. 1991. *Use Both Sides of Your Brain*. New York: Penguin Group.
- Cindy, O.T. 2008. *Reading with Understanding through the Use of My Maps. CHIJ Our Lady of the Nativity (Online)*. Accessed 1 October 2008. Available from http://www.lproed.Com/AR/02_Pri_Eng/02_07.doc
- Martin, Raiph E. 1994. *Teaching Science for all Children*. United States of American.
- Piaget, J. "Intellectual evolution for adolescence to adulthood". *Human Development*, 19, 1972: 1-12.
- Williams, J. P. 2002. "Teaching elementary school student to identify story themes", *Journal of Educational Psychology*. 94 (2): 235-248.

